

ถุงพลาสติก เลิกใช้ถุง... เพื่อใคร!

ปรีดา ศรีชัยวัฒนานันท์
www.sirichaiwatt.com

เรื่องนี้ เราจะเห็นกระแสร้านค้าใหญ่ๆ เลิก และงดให้ถุงพลาสติกไม่ว่าจะเป็นห้าง ซูเปอร์มาร์เก็ต และอีกหลายที่ ที่เห็นเป็นข่าว แบรนดเสื้อผ้ายี่ห้ออย่าง uniqlo (สาขาในไทย จากที่ไปซื้อยังได้ถุงพลาสติกอยู่) และล่าสุดกับการประกาศของ 7-11 ที่จะยกเลิกในปี 2020 กล่าวคือ ปีหน้านี้เอง ซึ่งจะมีการทดลองในช่วงปลายปีนี้

เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องที่ต้องสงสัย แต่ผมเคยคิดหลายครั้ง จากการที่เห็นในหนังภาพยนตร์ต่างๆ ตั้งแต่เด็ก ซูเปอร์มาร์เก็ตของต่างประเทศ มักจะให้ถุงกระดาษ คนที่ไปซื้อของก็หอบกันเอาหลายจากก็จะมีการทำหล่น ทำขาด แม้กระทั่งทำที่วางถือถุงซื้อของมาเหล่านี้ แต่ข้างในเป็นปิ่น

ตอนดูหนังก็ไม่ได้คิดอะไรมากไปกว่า ทำไมไม่ใช้ถุงพลาสติกกันนะ มันสะดวกกว่าเยอะเลย หิวได้ ถ้าเทียบกันก็ขาดยากกว่า (เว้นแต่เจอถุงพลาสติกบางจริงๆ)

สมัยก่อนมีถุงกระดาษ

ไม่นานมานี้ที่ท่านหนึ่ง ได้โพสต์ถึงกระดาษที่เป็นถุงกล้วยแขก แล้วเขียนคำบรรยายได้รูปร่างว่า เคยพี่ชาย ผมก็ไปตอบว่า เคยเช่นกัน เคยพี่ชาย และนี่ก็ย้อนไปอีกว่าสมัยก่อนร้านค้าจะให้ถุงกระดาษที่เราเรียกกันว่าถุงกระดาษ โดยจะมีข้อความว่ากระดาษประกอบ

กับกระดาษ หรือรูปเหมือนกระดาษ แฟชั่นหรืออื่นๆ บางแบบอีกด้านมีตารางสี่เหลี่ยมใช้สำหรับเล่นหมากรุกก็ได้ บางทีก็เป็นเกมส์งูตกบันได (ที่ทุกวันนี้บางคนอาจไม่รู้จัก) บ้างก็ไม่ได้เขียนกระดาษ แต่เขียนว่า สวัสดิ์ แต่ที่นิยมกว่าน่าจะเป็นคำว่ากระดาษ เพราะหลังๆ เราก็จะพูดถึงกันในชื่อว่า “ถุงกระดาษ”

เชื่อว่าประเด็นหนึ่งคือ ในสมัยก่อนนั้นถุงกระดาษต่างๆ น่าจะมีต้นทุนที่ต่ำกว่าถุงพลาสติก ในยุคที่แรงงานถูกกว่าเครื่องจักร

โรงงานคือศูนย์รวม “คน” มากกว่า “เครื่องจักร” ในการทำงาน การพบกันนั้นก็ไม่ได้ยากอะไรสำหรับฝีมือแรงงานหรือถ้ามีเครื่องจักรการออกแบบ ก็ไม่น่าจะซับซ้อนนัก แต่พลาสติกในทางวิศวกรรมยุคนั้นอาจยุ่งยาก เครื่องจักรย่อมแพงมาก รวมถึงต้นทุนเม็ดพลาสติกอาจยังสูงอยู่

ของเล่น ยังทำจากสังกะสี ไม้ เหล็ก ของใช้ อีกหลายอย่างก็เช่นกัน นัยหนึ่ง อาจด้วยเพราะ พลาสติกน่าจะถือว่าเป็นนวัตกรรมในสมัยนั้น อะไรที่นำมาใหม่ก็ย่อมแพง

วันเวลาผ่านไปก็เป็นอย่างที่เห็น สิ่งของต่างๆ ล้วนทำจากพลาสติก ไม่มีพลาสติกเป็นส่วนประกอบ ถุงพลาสติกใช้กันอย่างเกื้อหนุนกลาด แม้ปัจจุบันจะมีการระลึกได้แล้วว่า เป็นสิ่งที่สร้างมลพิษให้กับโลก (ที่จะว่าไปพลาสติกมีหลายเกรด) แต่ธุรกิจก็คือธุรกิจการลดต้นทุนยังคงสำคัญว่า ใครถ้าใช้ถุงกระดาษก็จะเสียเปรียบด้านราคาคู่แข่งได้อย่างง่ายดาย แน่นนอนว่าผู้บริโภคก็มีส่วนด้วยความเคยชิน ซึ่งบางทีมันก็ไม่ใช่ มันน่าจะเรียกว่าความจำเป็น

ณ ปัจจุบัน กระแสนูรักษ์แรงพอที่จะให้ห้างร้านต่างๆ เริ่มรณรงค์ งดแจกถุง ผู้คนส่วนใหญ่ ต้องยอมรับ Tops แถวบ้านผม มีทางเลือกให้คือใช้กล่อง (จากกล่องสินค้าเก่า) สำหรับใส่ของ Gourmet Market ไม่แจกเป็นบางวันแล้ว แม้ 7-11 ยังแจกอยู่ แต่ Makro ไม่มีมานานแล้ว

งดใช้ถุงพลาสติก แล้วถุงอื่นล่ะ?

กระแสที่น่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เรื่องการงดใช้ถุงพลาสติก ผมไม่ได้มีปัญหอะไรในเชิงอนุรักษ์ แต่..

การเลือก “ไม่ให้ถุงอะไรเลย” นี่ประโยชน์แรกตกที่ใคร? ต้องเข้าใจอย่างหนึ่งว่า การให้หิ้วถุงผ้า กระเป๋า เพื่อจูงใจไปซื้อของนั้น เป็นเรื่องทำได้ ทว่าหลายคนอาจซื้อของน้อยชิ้น แม้ผมปกติเป็นมนุษย์ซื้อของมีแบบแผน ซื้อทีหนึ่ง หลายชิ้น หลายอย่าง เพราะคิดว่าการต้องไปซื้อบ่อยๆ เปลืองเวลา ต้นทุนค่าน้ำมัน ค่าเดินทาง ถ้าเป็นแบบผม ต้องหอบหิ้วถุงผ้าก็โบ เดินไปเดินมา ซึ่งบางทีเราก็ไม่ได้ไปซื้อของเพียง เรื่องเดียว อาจไปทานข้าวด้วย หรือไปดูสินค้าอื่นที่ยังไม่แน่ใจว่าจะซื้อ เช่น เสื้อผ้า รองเท้า คุณก็ต้องหิ้วถุงผ้าเหล่านั้นของคุณไป ยิ่งถ้าคุณมีลูกเล็กๆ ด้วยละก็.. คิดดูนะครับ **ถ้าคุณต้องพกถุงผ้าที่ละ 4-5 ใบ**

แล้วในกรณีนี้ ซื้อโดยไม่ได้วางแผนล่ะ?

หลายครั้ง เราก็ไม่ตั้งใจที่จะซื้อของ ว่ากันตามตรง ผมไม่ได้เตือนร้อนอันใดกับห้างฯ ร้านใหญ่ๆ เพราะปัจจุบันก็คล้ายไปซื้อของ Makro (ค่อนข้างซื้อประจำ) คือ ซื้อแล้วก็ใส่รถเข็น แล้วก็เอาไปใส่ท้ายรถ แต่คนทั่วไปที่ไม่มีรถยนต์ หรือ ต้องโดยสารรถประจำทางล่ะ? ดีว่าผมอยู่ต่างจังหวัดด้วย การใช้ชีวิตใน กทม. อาจกลายเป็นว่า คนจะอยากใช้รถส่วนตัวไปซื้อของมากขึ้น รถติด มลพิษเพิ่ม?

ผมไม่ได้กำลังบอกว่า ไม่ควรเลิกแจกถุงพลาสติก แต่แปลกผมเองได้ซื้อถุงพลาสติกชนิดหนึ่งมาใช้ เพื่อแจกของในการทำกิจกรรม ช่างถุงเขียนว่า “สามารถย่อยสลายได้” ผมจึงเลือกซื้อถุงนี้มา

รวมถึงย้อนมองไป เลิกถุงพลาสติก ทำไม่ไม่แจกกระดาษ (ก็ยั้งดี) คิดอีกทีก็พบว่า นี่มันเพิ่มต้นทุนกว่าพลาสติก และถุงพลาสติกที่ย่อยสลายได้ ก็คล้ายว่าจะแพงกว่า

แอบคิดไปเองว่า การเลือกสร้างภาพอนุรักษ์ด้วยการลดภาระให้กับคนซื้อของจึงง่ายกว่า เรื่องที่เล่ามานี้ เพียงแค่บอกว่าบางทีนโยบายนี้ ควรทบทวนว่าอนุรักษ์ หรือลดต้นทุนได้มากกว่ากัน (ล่าสุดที่เห็นคือ มีการขายถุงผ้า ถุงกระดาษแทน ขายนะครับ ไม่ใช่แจก)

ปล.เรื่องนี้เป็นเพียงข้อสังเกต เข้าใจว่าหลายร้าน, แบรินด์คงไม่ปล่อยให้ลูกค้าถือของไปเฉยๆ เหมือน Tops และมีอีกหลายส่วนคงใช้ถุงกระดาษแทน เช่น uniqlo